

ДРОГОБИЦЬКИЙ РАЙОН
ТРУСКАВЕЦЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«СЕРЕДНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА №2-ГІМНАЗІЯ»
м.ТРУСКАВЕЦЬ

ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ
ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
НВК «СЗШ №2-ГІМНАЗІЯ» м.ТРУСКАВЕЦЬ

Укладачі звіту:

Дідошак Іванна Іванівна, заступник директора з навчально-виховної роботи;

Лесишак Людмила Олегівна, заступник директора з виховної роботи;

Василишин Ірина Ярославівна, заступник директора з навчально-виховної роботи;

Гайсан Галина Володимирівна, вчитель англійської мови;

Залевська Людмила Володимирівна, вчитель польської мови;

Грицик Марія Володимирівна, вчитель української мови.

Трускавець, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОПИС МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	8
СЕРЕДОВИЩЕ, СПОВНЕНЕ ДОВІРИ	12
ДЕМОКРАТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	19
ПАТРІОТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	23
КУЛЬТУРОТВОРЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ	29
ВІДКРИТЕ (ІНКЛЮЗИВНЕ) СЕРЕДОВИЩЕ	34
ВИСНОВКИ	41

ВСТУП

У сучасному освітньому просторі якість освітнього середовища розглядається як визначальний чинник ефективності освітнього процесу та всебічного розвитку особистості учня. Саме сприятливе, безпечне та розвивальне середовище створює підґрунтя для формування не лише глибоких знань та вмінь, але й ключових компетентностей, ціннісних орієнтацій, соціальної відповідальності та патріотизму молодого покоління.

Зважаючи на важливість зазначеного аспекту, дане дослідження спрямоване на комплексну оцінку якості освітнього середовища НВК «СЗШ №2–гімназія» м.Трускавець з точки зору його впливу на ефективність виховного процесу та всебічного розвитку особистості учнів.

Дослідження мало на меті визначити сильні та слабкі сторони освітнього середовища, виявити можливості для його вдосконалення з метою створення оптимальних умов для формування гармонійно розвиненої, соціально відповідальної та патріотично налаштованої особистості.

Завдання дослідження:

- Оцінювання відповідності освітнього середовища характеристикам, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року, а саме: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, спроможне мотивувати пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне).

- Окреслення кола проблем закладу, що перешкоджають створенню оптимального освітнього середовища. Проаналізувати причини виникнення цих проблем та їх вплив на різні аспекти навчально–виховного процесу.

- Визначення напрямів співпраці ЗЗСО з іншими соціальними інститутами (сім'єю, громадою, культурними та освітніми організаціями) у справі виховання. Розробити конкретні пропозиції щодо налагодження ефективної взаємодії з цими інститутами з метою розширення можливостей для всебічного розвитку учнів.

- Підвищення рівня професійної компетентності педагогічних

працівників як виховників.

- Отримання об'єктивної інформації про можливості освітнього середовища НВК «СЗШ №2–гімназія» забезпечити ефективне виховання учнів. Вивчити думку учнів, батьків та педагогів щодо сильних і слабких сторін освітнього середовища, їхніх потреб та очікувань.

- Розробку практичних рекомендацій для адміністрації та педагогічного колективу НВК «СЗШ №2–гімназія» щодо вдосконалення освітнього середовища та підвищення ефективності виховного процесу.

На основі отриманих результатів укладено звіт, метою якого є надання комплексної оцінки рівня безпечного, сповненого довіри, демократичного, патріотичного, культуротворчого, відкритого освітнього середовища НВК «СЗШ №2–гімназія». У ньому окреслено коло проблем закладу, запропоновано рекомендації щодо їх подолання та визначено шляхи вдосконалення освітнього середовища з метою забезпечення якісного виховного процесу та всебічного розвитку особистості учнів.

Звіт буде використаний при укладанні річного плану роботи школи для реалізації стратегії розвитку закладу, підвищення кваліфікації педагогічних працівників та вдосконалення освітньої політики на регіональному рівні.

РОЗДІЛ 1. ОПИС МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповідно до наказу від 11.04.2025 №50–А «Про оцінювання якості освітнього середовища закладу освіти» в НВК «СЗШ №2–гімназія» м. Трускавець 14 квітня 2025 року було організовано і проведено анкетування учнів 4-х, 8-х, 10-х класів, батьків (опікунів) учнів зазначених класів і педагогічних працівників.

Важливим аспектом дослідження було забезпечення конфіденційності отриманої інформації та дотримання етичних норм на всіх етапах його проведення. Для гарантування об'єктивності та чистоти результатів дослідження, міським відділом освіти було скеровано консультанта ЦПРПП Гаврилик Жанну Ігорівну, яка здійснювала контроль за процедурою анкетування, забезпечення анонімності відповідей тощо.

Для збору інформації у дослідженні були використані наступні методи:

- анкетування;
- індивідуальні інтерв'ю;
- фокус–групові інтерв'ю;
- спостереження за станом шкільного середовища.

Анкетування проведено з метою отримання кількісних даних щодо оцінки різних аспектів освітнього середовища НВК «СЗШ №2–гімназія» учнями 4-х, 8-х, 10-х класів, їхніми батьками (опікунами) та педагогічними працівниками. Для кожної групи респондентів запропоновані окремі анкети, що охоплювали питання щодо безпеки, довіри, виховної роботи, спілкування тощо. Анкетування учнів 8-х та 10-х класів здійснювалося за допомогою особистих смартфонів, учнів 4-х класів – у комп'ютерних класах школи, а педагогічні працівники заповнювали анкети онлайн під час педагогічної ради;

Індивідуальні інтерв'ю проведено заступником директора з навчально–виховної роботи Іванною Дідошак із заступником директора з виховної роботи, практичним психологом школи та педагогом–організатором для отримання експертної оцінки стану виховного процесу та особливостей освітнього середовища.

Фокус–групи організовано заступником директора з виховної роботи Людмилою Лесишак з членами органу учнівського самоврядування та членами батьківського комітету школи для з'ясування їхнього бачення ключових проблем та перспектив розвитку освітнього середовища, а також рівня їхньої залученості до виховних ініціатив.

Спостереження за характером спілкування педагогічних працівників з учнями під час уроків та в позаурочний час, а також за поведінкою учнів з метою оцінки загальної атмосфери в закладі та виявлення потенційних конфліктних ситуацій, здійснювалося Жанною Гаврилик спільно з членами батьківських комітетів.

Орієнтовні ключові запитання оцінювання якості освітнього середовища:

– Наскільки освітній процес НВК «СЗШ №2–гімназія» в сфері виховання цінностей відповідає потребам та очікуванням учнів і батьків? Які саме цінності є пріоритетними в освітньому процесі, і як вони транслюються учням? Чи враховуються індивідуальні потреби та інтереси учнів у виховній роботі?

– Наскільки корисні та потрібні проведені шкільні виховні заходи (проєкти) для учнів? Який вплив мають ці заходи на формування особистості учнів, їхні соціальні навички, громадянську позицію та культурний розвиток? Чи залучаються учні до планування та організації виховних заходів?

– Яка якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками на засадах партнерства? Чи панує в школі атмосфера взаємоповаги, довіри та підтримки? Чи заохочуються учні до відкритого висловлювання своєї думки та активної участі в житті школи?

– Якою є міра участі учнів, батьків та громадськості у плануванні і проведенні виховних заходів (проєктів)? Які форми участі використовуються? Чи є можливості для батьків та громадськості впливати на виховний процес у школі?

– Яким чином в освітньому середовищі закладу реалізуються принципи інклюзії та враховуються потреби дітей з особливими освітніми потребами?

– Які існують механізми підтримки психологічного здоров'я учнів та профілактики булінгу в школі?

До дослідження були залучені:

– учні 4-х класів (4-А, 4-Б, 4-В, 4-Г – інклюзивний). Загалом у 4-их класах навчається 120 здобувачів освіти: з них 4 учня навчається на сімейній (домашній) формі здобуття освіти і 1 учень – педагогічний патронаж;

– учні 8-х класів (8-А, 8-Б, 8-В, 8-Г). Загалом у 8-х класах навчається 96 здобувачів освіти: з них 6 учнів навчається на сімейній (домашній) формі здобуття освіти і 1 учениця – педагогічний патронаж;

– учні 10-х класів (10-А, 10-Б, 10-В). Загалом у 10-х класах навчається 84 здобувачів освіти: з них 10 учнів навчається на сімейній (домашній) формі здобуття освіти і 1 учень – педагогічний патронаж;

– педагогічні працівники. Усього колектив налічує 91 педагогічних працівників, з них 6 сумісників;

– батьки (опікуни) учнів 4-х, 8-х та 10-х класів.

Відповідно до отриманих результатів бачимо, що анкетування пройшли:

- 103 учня 4-х класів, що становить 86%;
- 73 учня 8-х класів, що становить 76%;
- 59 учнів 10-х класів, що становить 70%;
- 80 педагогічних працівників, що становить 88%;
- 141 батько/мати (опікун).

Отож, вибірка є **репрезентативною**, оскільки охоплює різні цільові групи: учнів різного віку, батьків і педагогів. Високий рівень участі гарантує **надійність** і **достовірність** результатів анкетування.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ДОСЛІДЖЕННЯ

БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Безпечне середовище у закладі освіти є базовою умовою для забезпечення гармонійного розвитку учнів, їхньої емоційної стабільності, мотивації до навчання і готовності розкривати свої здібності. Поняття безпеки в школі охоплює не лише фізичні умови перебування, але й психологічний комфорт, емоційну підтримку, відчуття довіри та захищеності у стосунках з однокласниками і вчителями.

Аналіз відповідей респондентів свідчить, що у закладі освіти сформовано загалом сприятливі умови комфортного перебування учнів. Більшість учнів початкової та середньої школи позитивно оцінили санітарний стан приміщень: понад 70% учнів вказали, що в їхніх класах і коридорах чисто, затишно й приємно перебувати. Більшість школярів задоволені температурним режимом у зимовий період: понад 67% повідомили, що у школі тепло і комфортно у холодний сезон. Харчування у шкільній їдальні також оцінено переважно позитивно, причому понад 60% учнів молодших класів висловили задоволення якістю та смаком страв, що створює додаткові умови для фізичного благополуччя школярів. Естетичне оформлення закладу, наявність яскравих, приємних до сприйняття інтер'єрних рішень і тематичних виставок також відіграє важливу роль у забезпеченні позитивного сприйняття шкільного середовища.

Психологічний комфорт учнів проявляється насамперед у їхньому ставленні до школи та спілкування з однокласниками. Значна частина учнів повідомила, що йде до школи з радістю. Соціальна атмосфера у класах загалом є сприятливою: більшість учнів зазначають наявність друзів серед однокласників, готовність підтримувати інших та позитивне спілкування у повсякденному шкільному житті. Щодо прийняття різних категорій дітей, включаючи учнів з особливими освітніми потребами, переважає доброзичливе або нейтральне ставлення, що свідчить про формування культури рівності та поваги. Водночас зафіксовано окремі випадки проявів байдужості або жартівливого ставлення до

відмінностей між учнями, що потребує подальшої роботи у напрямі формування емпатії та прийняття.

Під час інтерв'ю заступник директора з виховної роботи наголосила, що у школі діє алгоритм реагування на випадки булінгу, а класні керівники проходять щорічне навчання з теми безпечної комунікації. Практичний психолог зазначив, що учні іноді звертаються по індивідуальну допомогу, зокрема щодо конфліктів у класі, а також беруть участь у тренінгах із розвитку емоційного інтелекту. У процесі спостереження (представники ЦПРПП, батьки та вчителі) не було зафіксовано ситуацій відкритої агресії, натомість у більшості класів спостерігалися приклади підтримки та допомоги між учнями.

Щодо відсутності булінгу ситуація є позитивною, проте не без окремих проблемних моментів. Більшість учнів вказали, що випадків булінгу у їхніх класах немає або вони трапляються дуже рідко. Проте близько 10% опитаних зазначили, що іноді спостерігали епізоди глузування або приниження окремих учнів, особливо у середніх класах. Ці дані свідчать про необхідність систематичної профілактичної роботи з попередження булінгу, розвитку навичок ненасильницької комунікації, підтримки культури взаємоповаги у шкільному колективі.

Особливо важливою складовою безпечного середовища є педагогічний захист і підтримка учнів у розв'язанні їхніх життєвих проблем. Більшість учнів відзначили, що можуть звернутися за допомогою до вчителів у випадку труднощів, як особистісного, так і навчального характеру. 97% учнів молодшої школи і 88% середньої школи вказали, що відчують готовність класного керівника або шкільного психолога підтримати їх у складних ситуаціях. Велика частка учнів також зазначила, що вчителі поведуться коректно у ситуаціях учнівських помилок: вони не висміюють дітей за неправильні відповіді, підтримують спроби самовираження і створюють умови для безпечного навчання без страху перед помилкою.

Разом з тим, певний відсоток учнів, особливо у старших класах, вказали на випадки публічного зауваження або критики з боку окремих вчителів, що може викликати у деяких учнів почуття ніяковості або тривоги. Такі прояви залишаються поодинокими, але потребують уваги, оскільки культура м'якої

педагогічної взаємодії є одним із ключових елементів психологічної безпеки в закладі освіти.

Виходячи з отриманих результатів, можна зробити висновок, що рівень сформованості безпечного середовища у закладі освіти є загалом високим. Школа забезпечує комфортні фізичні умови перебування учнів, підтримує позитивний психологічний клімат, розвиває інклюзивну культуру, гарантує учням захист їхніх прав і надає педагогічну підтримку в різних життєвих ситуаціях. Сильними сторонами є висока емоційна довіра до педагогів, доброзичливе середовище серед однокласників, чистота і затишок приміщень, належна організація харчування.

Разом із тим для подальшого зміцнення безпечного простору доцільно посилити профілактичну роботу щодо попередження проявів булінгу і формування ненасильницької комунікації у класних колективах. Також важливо підтримувати педагогів у розвитку навичок емоційно-позитивної взаємодії з учнями, приділяти увагу індивідуальним потребам дітей та розширювати можливості для вільного і безпечного самовираження у шкільному середовищі.

Рекомендації

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Моніторинг фізичної та психологічної безпеки через опитування учнів і батьків. – Програма профілактики агресії та розвитку безпечного середовища. – Підтримка роботи психологічної служби.	2 рази на рік щорічно постійно
Заступник з навчально-виховної роботи	– Інтеграція принципів безпеки у навчальні програми. – Впровадження елементів емоційної грамотності на уроках.	щорічно постійно
Заступник з виховної роботи	– Проведення системних заходів із формування культури ненасильницької взаємодії. – Організація колективних заходів для згуртування.	впродовж року
Заступник з господарської частини	– Контроль санітарного стану, ремонту, температурного режиму тощо. – Забезпечення доступу до питної води, гігієнічних засобів.	щомісячний контроль щоквартально
Психолог	– Індивідуальні та групові консультації у класах із ризиками. – Організація тренінгів емоційного інтелекту. – Адміністрування скриньки довіри. – Координація анкетувань щодо психологічного стану учнів.	за потреби 2 рази на семестр перегляд щотижня 2 рази на рік

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Соціально-психологічна служба	– Системний моніторинг безпеки. – Механізми раннього виявлення проблем.	2 рази на рік. постійно
Класні керівники	– Реагування на випадки булінгу або дискримінації.	оперативне реагування
Педагогічні працівники	– Дотримання принципів педагогіки безпеки. – Заохочення самовираження учнів без страху.	постійно
Учні	– Підтримка однокласників. – Повідомлення про загрози безпеці.	постійно
Батьки	– Розвиток емоційної саморегуляції у дітей. – Співпраця зі школою при виявленні тривожних сигналів.	постійно

Висновок. Аналіз результатів свідчить, що у закладі освіти створено переважно безпечне середовище, яке забезпечує комфортне фізичне перебування, підтримує психологічний комфорт учнів і гарантує педагогічний захист. Високий рівень довіри до вчителів, доброзичлива атмосфера у класах і наявність систем підтримки є сильними сторонами школи. Разом із тим, окремі випадки булінгу та епізодичні прояви емоційної неделикатності з боку педагогів вказують на потребу подальшої цілеспрямованої роботи для забезпечення стабільного емоційного комфорту кожної дитини.

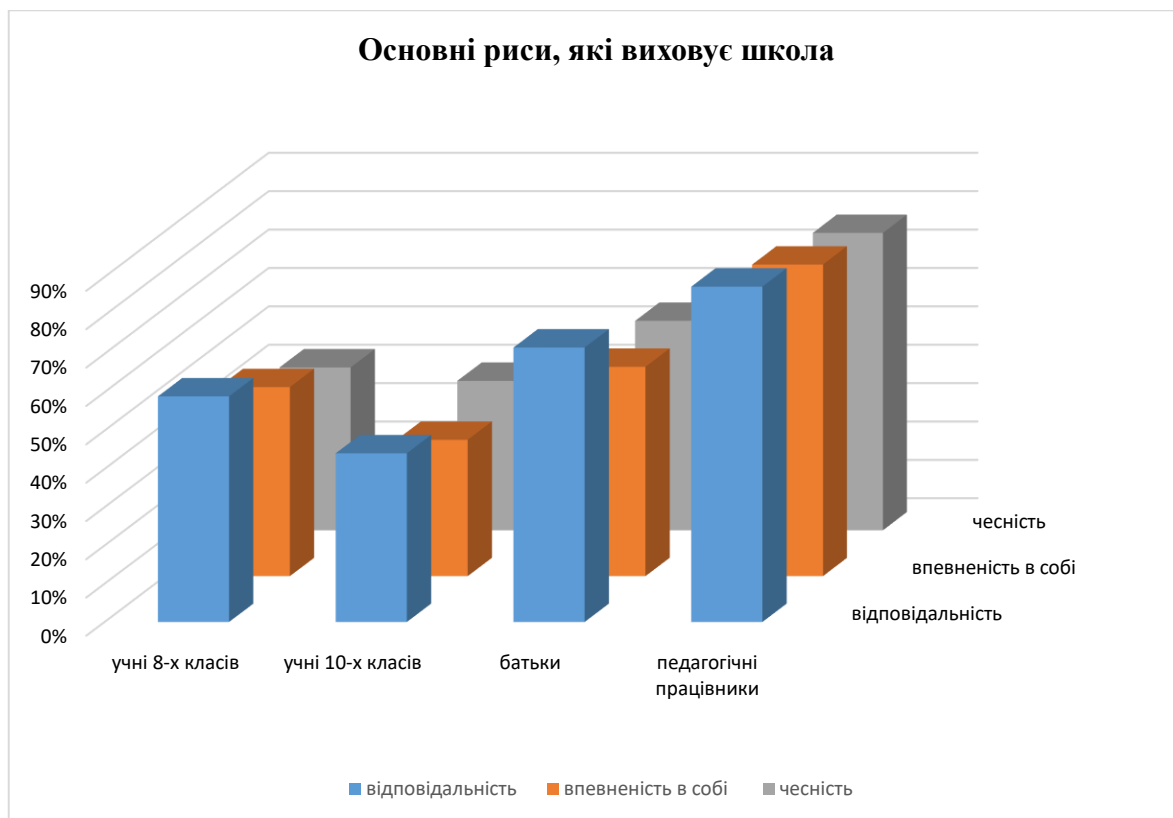
СЕРЕДОВИЩЕ, СПОВНЕНЕ ДОВІРИ

Аналіз відповідей на питання щодо впливу освітнього середовища на розвиток особистісних рис виявив загалом позитивну картину. Усі групи респондентів – учні 8-х та 10-х класів, їхні батьки та вчителі – погоджуються, що школа відіграє важливу роль у формуванні таких цінних якостей, як відповідальність, упевненість у собі та чесність.

Зокрема, розвиток відповідальності в учнів відзначають усі категорії респондентів, особливо вчителі та батьки. Вчителі у 87,50% випадків і батьки у 71,63% вказують на значний вплив школи на цю рису, підкреслюючи її важливість для формування довіри через здатність тримати слово, відчуття морального обов'язку та надійність у міжособистісних відносинах.

Впевненість у собі також вважається однією з якостей, яку активно розвиває шкільне середовище. Вона є важливою складовою формування довіри, оскільки дає змогу учням досягати цілей, діяти відповідно до своїх переконань та не відступати перед труднощами. Респонденти різних категорій також зазначають позитивний вплив школи на розвиток чесності, яка проявляється у сприянні правдивості, щирості та нетерпимості до брехні, що є основою для побудови відкритих і довірливих стосунків.

Риса	Категорія респондентів			
	учні 8-х класів	учні 10-х класів	батьки	педагогічні працівники
відповідальність	58,90%	44,07%	71,63%	87,50%
впевненість в собі	49,32%	35,59%	54,61%	81,25%
сміливість	42,47%	38,98%	54,61%	77,50%

Аналіз відповідей щодо стосунків учнів між собою демонструє переважно позитивну ситуацію. Серед учнів 4-х класів 59,22% повністю погодилися з твердженням про добрі стосунки з однокласниками, ще 33,98% частково погодилися, що в сумі дає майже 93% тих, хто не має суттєвих конфліктів у класі. Більше половини учнів (55,34%) зазначили, що мають друзів серед однокласників, і ще 29,13% вказали на наявність часткової дружби, що свідчить про добре розвинену культуру взаємопідтримки серед молодших школярів.

Ставлення вчителів до учнів оцінюється позитивно. У 4-х класах 66,99% дітей повністю погодилися з твердженням про приязність і доброзичливість педагогів, ще 25,24% обрали варіант «частково погоджуюсь». Крім того, 56,31% четвертокласників повідомили, що вчителі допомагали їм у складних ситуаціях, а ще 30,10% частково погодилися з цим твердженням.

Серед учнів 8-х і 10-х класів також переважають позитивні оцінки міжособистісних стосунків. Зокрема, 65,75% восьмикласників і 66,10% десятикласників відзначили активне спілкування однокласників із переселеними дітьми. Самі внутрішньо переміщені особи у 44,66% (8 клас) та 38,64% (10 клас) випадків вказали на доброзичливе ставлення до себе, тоді як ще 6,85% і 8,47%

відповідно повідомили про нейтральне ставлення без ознак конфлікту.

Позитивну атмосферу підтверджують також батьки: 67,38% з них вважають, що між ними та педагогами склалися довірливі стосунки, а ще 28,37% оцінюють їх як радше довірливі. Щодо ставлення до дітей–переселенців, 55,32% батьків повідомили про активне спілкування своїх дітей із переселеними учнями, ще 42,55% вказали на нейтральне рівне ставлення.

Педагогічний колектив високо оцінив внутрішні стосунки: 83,75% учителів повідомили про партнерські взаємини між колегами та адміністрацією, 81,25% наголосили на наявності довіри. Щодо взаємодії з батьками, 72,5% педагогів вказали на партнерські стосунки, а 27,5% на товариські.

В анкетуванні, що охоплювало учнів різного віку, їхніх батьків та вчителів, зафіксовано стійку тенденцію до підтримуючої культури всередині закладу освіти. Серед учнів 4–х класів 97,09% повідомили про можливість звернутися за допомогою до вчителів, що однаковою мірою характерно як для хлопців, так і для дівчат (по 48,54%). Більше половини учнів (56,31%) довіряють усім учителям, а 23,30% зазначили довіру навіть до адміністрації.

У 8–х класах ситуація є дещо складнішою, хоча зберігається позитивна динаміка: 43,84% учнів звертаються за підтримкою до класного керівника, 15,07% – до багатьох учителів, тоді як 21,92% зазначають, що не довіряють жодному педагогу. Навчальна підтримка також наявна: 52,05% респондентів вказали, що вчителі заохочують ставити питання та пояснюють матеріал, ще 41,10% відзначили залежність допомоги від конкретного вчителя.

У 10–х класах тенденція до зниження довіри посилюється: 38,98% учнів не довіряють жодному вчителю. Тільки 35,59% довіряють класному керівнику, а лише 11,86% одному з учителів. Показники навчальної підтримки також свідчать про проблеми: лише 16,95% учнів вважають, що вчителі завжди пояснюють незрозумілий матеріал, у той час як 74,58% вказали, що це залежить від педагога. Деякі учні (5,08%) повідомили навіть про зневажливе ставлення з боку вчителів до запитань, що потребує особливої уваги.

Варто зауважити, що шкільний психолог залишається недостатньо задіяним ресурсом: у 4-х класах до нього зверталися лише 3,88% дітей, у 8-х класах –

8,22%, у 10-х – 6,78%. Частина старшокласників (25,42%) заявила про недовіру до психолога, що може бути пов'язано як із віковими особливостями, так і з недовірою до конфіденційності.

Батьки у своїх відповідях також демонструють позитивне сприйняття шкільного середовища: 65,25% зазначили партнерські стосунки між батьками та педагогами, 78,72% – між батьками та адміністрацією. Щодо довіри дітей до педагогів, 41,13% батьків вважають, що дитина може звернутися до більшості вчителів, ще 36,88% – до будь-кого з них.

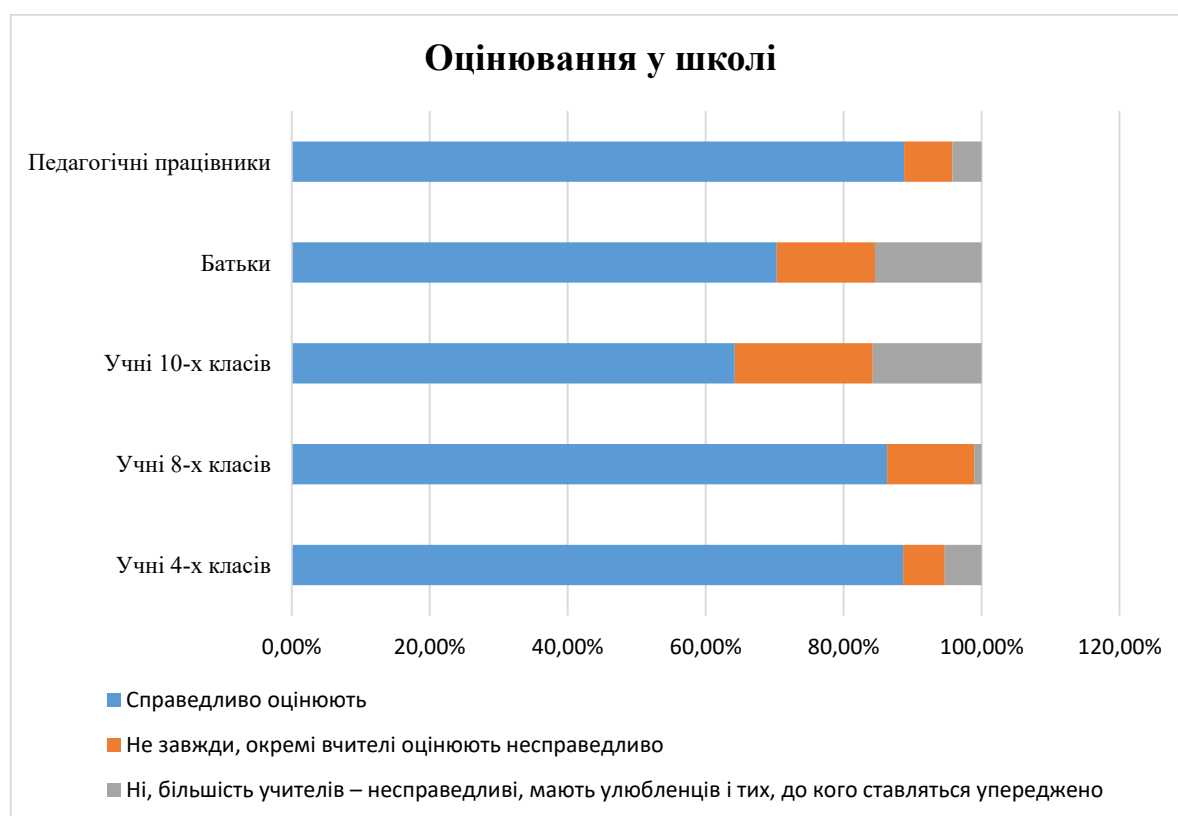
Оцінка справедливості системи оцінювання також демонструє загалом позитивні результати. Більшість учнів початкової школи вважають оцінювання об'єктивним. Учні 4-х класів на 88,64% висловилися на користь справедливості оцінювання, 6,00% зазначили окремі випадки несправедливості, і лише 5,36% вказали на загальну несправедливість. Учні 8-х класів демонструють схожі оцінки: 86,30% вважають оцінювання справедливим, а 12,60% зазначають випадки несправедливості з боку окремих учителів. У 10-х класах довіра до оцінювання дещо нижча: лише 64,23% вважають його об'єктивним, а понад третина висловлюють сумніви в об'єктивності.

Батьки у більшості довіряють процесу оцінювання: 70,28% вважають його справедливим, хоча 14,26% вказують на окремі випадки несправедливості, а 15,46% бачать системні проблеми.

Під час фокус-групового інтерв'ю члени батьківського комітету зазначили, що відкритість учителів до спілкування з батьками зросла протягом останніх двох років. Представники учнівського самоврядування відзначили, що довіра між учнями та педагогами залежить від особистих якостей вчителя і часто формується завдяки неформальному спілкуванню під час шкільних заходів. Водночас деякі старшокласники висловили побажання щодо більшої гнучкості у ставленні до помилок та зменшення формальності в комунікації.

Педагоги оцінюють систему найпозитивніше: 88,75% вважають оцінювання справедливим, 7,00% визнають окремі випадки несправедливості і лише 4,25% вказують на загальні проблеми.

	Справедливо оцінюють	Не завжди, окремі вчителі оцінюють несправедливо	Ні, більшість учителів – несправедливі, мають улюбленців і тих, до кого ставляться упереджено
Учні 4-х класів	88,64%	6,00%	5,36%
Учні 8-х класів	86,30%	12,60%	1,10%
Учні 10-х класів	64,23%	19,98%	15,79%
Батьки	70,28%	14,26%	15,46%
Педагогічні працівники	88,75%	7,00%	4,25%

Дослідження також виявило певні негативні тенденції. Респонденти фіксують розбіжності у сприйнятті розвитку окремих рис, зокрема вчителі частіше, ніж учні та батьки, вказують на розвиток раціоналізму, що може свідчити про різне розуміння пріоритетів. Невеликий відсоток учнів 8-х і 10-х класів вказує на наявність негативних якостей серед однокласників, таких як корисливість, ненадійність, лицемірство, що може бути пов'язано як із впливом підліткового віку, так і зовнішніх чинників, таких як соціальне оточення та недостатня увага до розвитку емоційного інтелекту.

Проблемним також є ставлення до помилок: 3,39% десятикласників повідомили про агресивну реакцію з боку класу, ще 23,90% вказали на

поблажливе висміювання. Схожі тенденції спостерігаються в 8-х класах: 4,11% повідомили про агресію, а 26,03% – про поблажливість.

Ставлення до переселених учнів зазвичай є доброзичливим або нейтральним, однак певний відсоток респондентів (6,85% у 8-х класах і 8,47% у 10-х) відзначає байдужість або ігнорування, а окремі випадки фіксують навіть прояви агресії.

Рівень довіри до педагогів знижується з віком учнів, що може бути зумовлено як психологічними змінами в підлітковому віці, так і формалізацією стосунків із педагогами. Зменшення довіри простежується і щодо оцінювання та доступу до підтримки.

Серед учнів спостерігається також наявність гендерних стереотипів: близько 41% дітей повідомили про обмежувальні висловлювання на кшталт «дівчатка так не роблять» чи «хлопчики не плачуть». Близько 37% не змогли дати чітку відповідь, що свідчить про невизначеність у сприйнятті цих ситуацій.

Батьки загалом демонструють оптимізм: понад 76% не знають про випадки приниження гідності дітей педагогами. Лише близько 2% вказали на такі випадки. Однак 13% респондентів вважають, що в закладі освіти існують проблеми у взаєминах між учнями, батьками й педагогами.

Педагогічний колектив у своїй більшості заперечує наявність системних порушень, хоча близько 20% вчителів вказали на випадки булінгу з боку батьків або учнів, ще 17% – на клепаки, а 10% – на факти академічного плагіату.

Рекомендації:

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Підтримувати відкриту культуру обговорення питань. – Організовувати регулярні зустрічі з учнями, батьками, педагогами. – Публічно звітувати перед шкільною громадою.	Постійно 1 раз на семестр 1 раз на рік
Заступник з навчально-виховної роботи	– Моніторити довіру в учнівських колективах через анкетування. – Координувати педагогічні консилиуми при зниженні довіри.	2 рази на рік за потреби
Заступник з виховної роботи	– Розвивати проекти, спрямовані на довіру між учнями, учителями та батьками	постійно
Психолог	– Проводити з учнями тренінги зі слухання, емпатії, довірливого спілкування.	2 рази на семестр

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
	– Працювати з групами ризику (емоційно ізольовані учні).	постійно
Педагог-організатор	– Ініціювати неформальні заходи для зміцнення довіри. Створити простори для відкритого обговорення (ради, дебати).	щомісяця
Соціально-психологічна служба	– Постійний моніторинг клімату довіри. – Аналіз слабких зон комунікації і розробка корекційних заходів.	2 рази на рік постійно
Класні керівники	– Проводити класні години на тему довіри – Індивідуальні бесіди з учнями у випадках емоційної напруги.	щомісяця за потреби
Педагогічні працівники	– Демонструвати повагу до думки учнів. – Бути відкритими до складних питань без приниження.	постійно
Учні	– Активно брати участь у заходах, спрямованих на розвиток довіри. – Виявляти підтримку однокласникам.	постійно
Батьки	– Брати участь у шкільних заходах довіри. – Підтримувати відкритість у спілкуванні зі школою.	постійно

Висновок. Аналіз відповідей різних груп респондентів (учні, батьки, вчителі) показує, що в освітньому середовищі загалом переважає позитивна динаміка довіри. Школа відіграє важливу роль у формуванні таких цінностей, як відповідальність, впевненість у собі та чесність, які є основою для довірливих стосунків. Особливо позитивними є взаємини між учнями, насамперед у початковій школі, де спостерігається високий рівень взаємопідтримки. Більшість учнів позитивно оцінюють ставлення вчителів. Батьки також висловлюють довіру до педагогів та адміністрації школи. Система оцінювання здебільшого сприймається як справедлива та прозора.

ДЕМОКРАТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Демократичне середовище у школі є основою для розвитку активної, відповідальної особистості, яка здатна не лише висловлювати власну думку, а й брати участь у формуванні шкільної політики та відповідати за спільне життя шкільної спільноти. Демократичність закладу освіти передбачає, що кожен учень, педагог і батько має реальну можливість впливати на рішення, відкрито висловлювати свої ідеї без страху за наслідки, брати участь у колективному обговоренні важливих питань і бути визнаним повноправним учасником освітнього процесу.

Аналіз отриманих даних свідчить про те, що у закладі освіти сформовано доволі стійке демократичне середовище з високим рівнем залучення основних груп учасників до шкільного життя. Важливим критерієм демократичності є можливість вільного висловлення думки. Серед учнів 4-х класів 68% зазначили, що завжди можуть вільно висловити свою позицію як на уроці, так і в позаурочній діяльності, ще частина відповіла, що така можливість існує в більшості випадків. Серед учнів 8-х класів позитивну відповідь дали 63% респондентів, тоді як серед учнів 10-х класів можливість вільно висловлювати свої ідеї оцінили 57% респондентів. Зниження показника у старших класах пояснюється підвищенням критичності підлітків до дорослих і навчального процесу загалом, а також більшими очікуваннями щодо можливостей впливу.

Участь учнів у плануванні виховної діяльності – ще один ключовий показник демократичності середовища – також має позитивну динаміку. За даними опитування, 61% учнів 4-х класів, 56% учнів 8-х класів та 50% десятикласників брали участь у плануванні класних заходів, обговорювали пропозиції та висловлювали власні ідеї. Це свідчить про існування практики колективного планування, що формує у дітей відповідальність за прийняті рішення, навички колективної роботи, самостійності й лідерства.

Демократичність школи також виявляється через проведення відкритих і прозорих виборів до органів учнівського самоврядування. 65% учнів початкової школи, 60% учнів середньої школи та 55% старшокласників зазначили, що

вибори в їхніх класах проходили чесно, з дотриманням правил і процедур. Позитивним є те, що більшість учнів усвідомлюють важливість учнівського самоврядування як реальної сили впливу на шкільні процеси. Серед учнів 10-х класів 53% вважають, що учнівське самоврядування у школі є ефективним, тобто їхні інтереси захищаються, пропозиції враховуються, а лідери реально представляють думки учнів.

Учні, які брали участь у фокус-груповому інтерв'ю, висловили вдячність за можливість брати участь у плануванні заходів, однак зауважили, що не всі пропозиції враховуються адміністрацією через обмеження в ресурсах. Деякі учасники пропонували створити постійну раду учнівського самоврядування із правом участі у засіданнях педагогічної ради.

Не менш важливою складовою демократичного середовища є рівень захищеності прав учнів у школі. Понад 72% учнів 4-х класів упевнені, що їхні права в школі повністю або переважно захищені. У 8-х класах цей показник становить 67%, а серед десятикласників – 61%. Це свідчить про стабільне дотримання етичних норм взаємодії у закладі освіти, про вміння вчителів і адміністрації школи враховувати потреби і права дітей. Незважаючи на загальнопозитивний фон, спостерігається певне поступове зниження показників у старших класах, що вимагає посиленої роботи над підтримкою атмосфери відкритості та справедливості.

Важливим аспектом функціонування демократичного середовища є залучення батьків до життя школи. За результатами опитування, 46% батьків активно беруть участь у житті школи через роботу в батьківських комітетах, організацію шкільних заходів, участь у консультаційних та планувальних зустрічах. Ще 39% залучені епізодично, що свідчить про наявність певного потенціалу для активнішої співпраці. Лише 15% батьків зазначили, що практично не беруть участі у шкільних процесах, що є відносно низьким показником пасивності.

Особливо позитивним є розвиток інструментів громадського обговорення та комунікації. 68% респондентів повідомили, що в школі існують регулярні громадські обговорення важливих рішень, збори та відкриті заходи для

висловлення думок. Додатково 35% зазначили, що мають можливість висловлюватися через шкільні медіа: газету, сайт або блог. Це свідчить про прагнення школи використовувати різноманітні платформи для створення публічного простору обговорення, що є важливим компонентом громадянського виховання.

Однак деякі виклики все ще залишаються. У старших класах спостерігається менше зацікавлення у діяльності самоврядування порівняно з молодшими школярами, що потребує оновлення форматів його роботи і підвищення мотивації. Також потребує подальшого розвитку участь батьків у стратегічних процесах планування шкільного життя, а саме в обговоренні освітніх програм, політик школи, правил внутрішнього розпорядку. Доступність шкільних платформ для обговорення рішень хоч і є досить високою, але потребує постійного оновлення та модернізації.

Рекомендації

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Організовувати громадські обговорення важливих питань школи. – Підтримувати шкільне самоврядування.	2 рази на рік постійно
Заступник з навчально-виховної роботи	– Впроваджувати механізми участі учнів у плануванні освітнього процесу. – Інтегрувати завдання критичного мислення в уроки.	щорічно постійно
Заступник з виховної роботи	– Активно залучати учнів до планування виховних заходів. Підтримувати діяльність учнівських органів самоврядування.	Постійно
Психолог	– Тренінги з конструктивної дискусії та поваги до різних поглядів.	2 рази на рік
Педагог-організатор	– Організовувати дебатні клуби, вибори учнівського самоврядування.	1 раз на семестр.
Соціально-психологічна служба	– Аналіз рівня участі учнів у шкільному житті.	1 раз на рік
Класні керівники	– Залучати учнів до ухвалення рішень у житті класу.	Постійно
Педагогічні працівники	– Підтримувати вільне висловлення думок на уроках.	Постійно
Учні	– Брати участь у шкільному самоврядуванні та пропонувати ідеї.	Постійно
Батьки	– Підтримувати громадську активність дітей і школи.	Постійно

Висновок. У підсумку рівень сформованості критерію демократичності у школі можна оцінити як достатньо високий із явними сильними сторонами у

сфері свободи висловлювання, залучення учнів до прийняття рішень, ефективності учнівського самоврядування, захищеності прав дітей та активної участі батьків у житті школи. Сформована у школі демократична культура забезпечує не тільки комфортне освітнє середовище, а й виховує у дітей відчуття власної гідності, відповідальності, громадянської активності. Подальший розвиток має бути спрямований на розширення можливостей самовираження для старшокласників, збільшення участі батьків у стратегічних питаннях школи та подальший розвиток шкільних комунікаційних платформ.

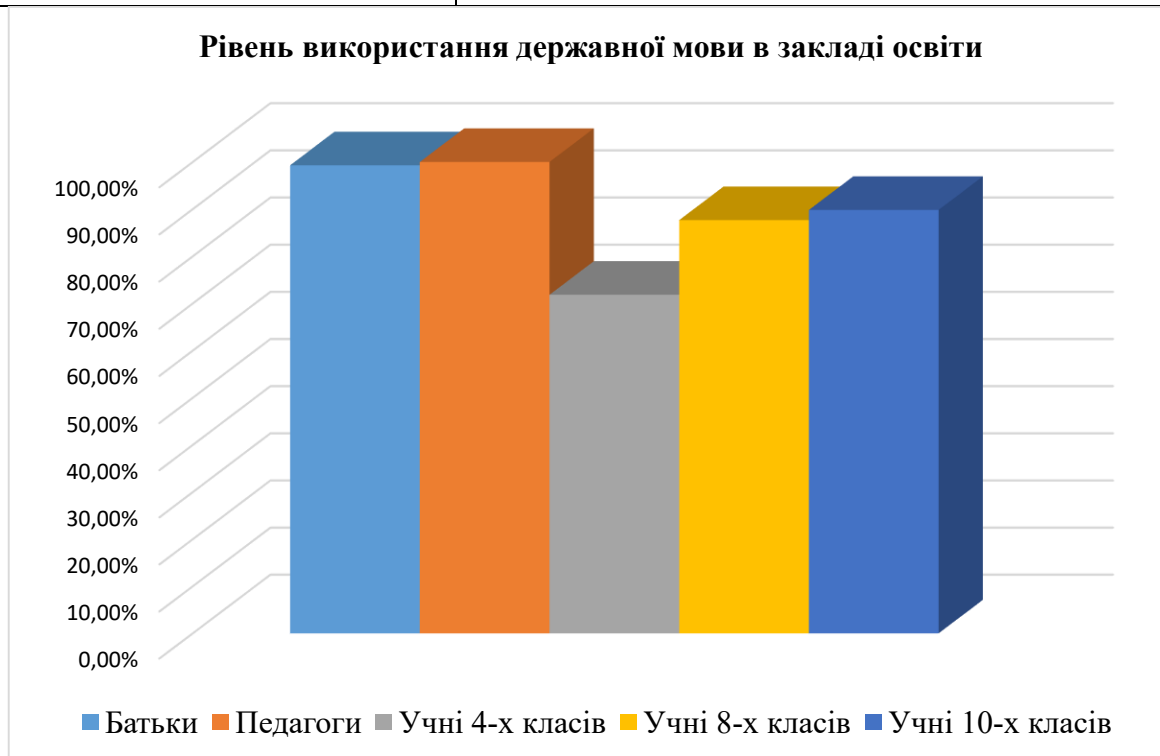
ПАТРІОТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Патріотичне виховання є важливою складовою цілісного розвитку особистості учня та формування громадянської свідомості. Систематичний моніторинг стану патріотичного виховання в закладі освіти дозволяє не лише оцінити досягнуті результати, а й виявити аспекти, що потребують удосконалення для подальшого поглиблення роботи у цьому напрямі. Комплексне дослідження охоплювало ключові сфери: формування мовного середовища, ставлення до державних символів, залучення учнів до патріотичних заходів, взаємодію з громадянським суспільством, підтримку учнівських ініціатив та профілактику ризикової поведінки.

Аналіз стану патріотичного виховання у закладі освіти засвідчує стабільно високий рівень реалізації базових завдань щодо формування мовного середовища, шанобливого ставлення до державних символів, розвитку громадянської активності та залучення учнів до позаурочних патріотичних заходів. Проведений моніторинг дозволяє зробити висновок, що в закладі створене послідовне, системне і багатовекторне середовище, спрямоване на виховання патріотизму, громадянської свідомості та національної гідності.

Формування мовного середовища як одного із ключових елементів патріотичного виховання демонструє високу ефективність: 99,29% батьків підтвердили, що навчальний процес і комунікація у закладі відбуваються державною мовою, 100% педагогів засвідчили використання української мови на уроках, заходах та офіційних урочистостях, а понад 87% учнів середньої та старшої школи вказали на систематичне застосування української мови у шкільному житті. Це свідчить про успішне втілення вимог державної мовної політики у повсякденну практику школи. Разом із тим, зафіксовано окремі випадки перемикання на інші мови у неформальному спілкуванні серед 6–8% учнів старших класів, що пояснюється особливостями родинного мовного середовища та емоційними контекстами комунікації. Виявлення цих моментів свідчить про потребу подальшого розширення практик інтеграції української мови у всі сфери позаурочного спілкування учнів.

Рівень використання державної мови в закладі освіти	
Категорія респондентів	Використання державної мови (%)
Батьки	99,29%
Педагоги	100%
Учні 4-х класів	71,84%
Учні 8-х класів	87,67%
Учні 10-х класів	89,83%

Шанування державних символів серед учнів молодшої та середньої школи перебуває на високому рівні. Більшість учнів 4-х класів знають Гімн України напам'ять, розуміють значення Прапора та Герба, правильно реагують під час урочистих церемоній. У середній школі понад 60% учнів демонструють постійну повагу до державної символіки, що зростає до 67,8% у старшій школі. Позитивною є також позиція педагогів і батьків, які в переважній більшості підтримують сталість традицій шанування символіки. Разом із тим, моніторинг виявив окремі випадки несвоєчасної реакції або зниження рівня уваги під час урочистих заходів серед частини учнів старших класів, що може бути наслідком рутинізації ритуалів або недостатнього особистісного залучення у процес підготовки урочистостей. Це окреслює необхідність оновлення форматів проведення таких заходів, залучення учнів до їх планування і підготовки, підсилення емоційної залученості через творчі проекти та символічні акції.

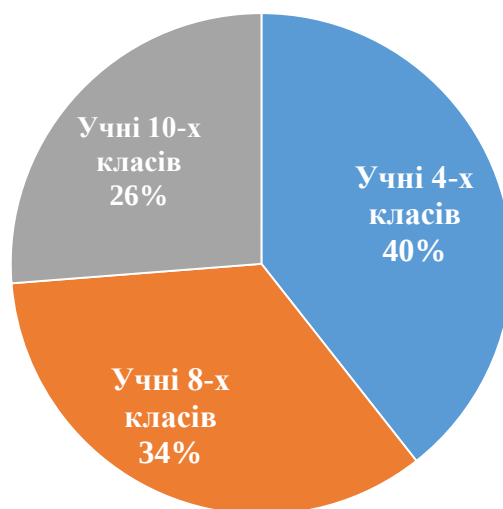
Патріотичні заходи в цілому викликають стабільний інтерес учнів, особливо

у початковій та середній школі. 73,79% учнів 4-х класів та 64,38% учнів 8-х класів позитивно оцінюють участь у заходах, при цьому рівень задоволення значно зростає у випадках особистої активної участі в їхній підготовці. Серед десятикласників цей показник становить 49,15%, що свідчить про зниження інтересу без елементів самовираження або самостійної організації. Тому важливо продовжувати інтеграцію практик, які надають учням можливість самостійно впливати на зміст і форму патріотичних заходів, обирати тематику, брати участь у написанні сценаріїв, створенні промов і символічних акцій.

Участь учнів у патріотичних заходах

Категорія	Активна участь (%)
Учні 4-х класів	73,79%
Учні 8-х класів	64,38%
Учні 10-х класів	49,15%

Участь учнів у патріотичних заходах

Взаємодія із громадянським суспільством через зустрічі з волонтерами, захисниками України, громадськими активістами є одним із найсильніших аспектів виховної роботи школи. Понад 60% батьків та 86% педагогів відзначають регулярність і ефективність таких заходів, а майже половина учнів середньої та старшої школи активно бере в них участь. Водночас аналіз показав, що частина учнів демонструє пасивність під час зустрічей через надто формальний або монологічний формат заходів. Це вказує на необхідність розвитку інтерактивних форм взаємодії, таких як «жива бібліотека», тематичні

воркшопи або дискусійні клуби, а також обов'язкової підготовчої роботи з учнями до зустрічей.

Педагог-організатор зазначила в інтерв'ю, що найбільший емоційний відгук викликають заходи, де учні беруть на себе відповідальність за частину організації: волонтерські акції, написання листів військовим, флешмоби. Практичний психолог додав, що патріотичні заходи позитивно впливають на самооцінку учнів, якщо вони мають особисту значущість.

Оцінка рівня підтримки учнівських ініціатив показала позитивні результати в середній школі та деяке зниження активності в старших класах. Учні 8–х класів частіше отримують підтримку в реалізації своїх ідей, тоді як десятикласники вказують на недостатню системність допомоги та певну демотивацію через академічне навантаження. Це свідчить про потребу впровадження чіткої процедури подання і розгляду учнівських проєктів, розвитку менторства та активної популяризації успішних ініціатив серед шкільної спільноти.

Аналіз поведінкових ризиків показав, що шкільне середовище загалом є безпечним, із поодинокими випадками куріння, вживання алкоголю, булінгу чи лихослів'я, які не мають системного характеру. Проте навіть поодинокі прояви вимагають постійної профілактичної роботи, спрямованої на розвиток культури відповідального вибору, емоційного інтелекту, здорового способу життя та академічної доброчесності.

Таким чином, заклад освіти створив стійку і ефективну систему патріотичного виховання, яка охоплює мовну, ціннісну, громадянську та поведінкову сфери шкільного життя. Підтримання і розвиток цієї системи має базуватися на подальшому розширенні інтерактивних форматів роботи, активній співпраці з громадськими організаціями, посиленні ролі учнівського самоврядування та впровадженні проєктно-орієнтованої діяльності.

Рекомендації

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Забезпечити інтеграцію патріотичних цінностей у всі напрями освіти – Підтримувати співпрацю з громадськими патріотичними організаціями.	щороку постійно

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Заступник з навчально-виховної роботи	– Координувати участь учнів у конкурсах, олімпіадах, акціях патріотичного спрямування тощо. – Інтегрувати теми патріотизму у навчальні програми.	постійно щороку
Заступник з виховної роботи	– Планувати патріотичні заходи з акцентом на емоційне залучення учнів (волонтерські акції, зустрічі з ветеранами).	2–3 заходи на рік
Психолог	– Проводити заняття з тем духовної гідності, громадянської ідентичності. – Підтримувати формування позитивного образу патріотизму без агресії.	2 тренінги на рік постійний супровід
Педагог-організатор	– Ініціювати творчі проєкти на тему любові до Батьківщини, залучати учнів до волонтерських ініціатив.	2-3 проєкти на рік.
Соціально-психологічна служба	– Моніторити емоційний стан учнів після патріотичних заходів.	після кожного заходу
Класні керівники	– Інтегрувати патріотичну тематику у виховні години, ранкові зустрічі тощо. – Організовувати участь у шкільних та міських патріотичних заходах.	щотижня. за графіком
Педагогічні працівники	– Бути особистим прикладом патріотичних цінностей через мову, культуру, повсякденну поведінку.	постійно
Бібліотекар	– Оновлювати фонд літератури про історію України.	2 рази на рік
Учні	– Активно брати участь у патріотичних заходах і ініціативах.	постійно
Батьки	– Підтримувати участь дітей у патріотичних заходах. – Залучати дітей до сімейних традицій, що підтримують національну ідентичність.	постійно

Висновок. Підсумовуючи результати проведеного моніторингу, можна стверджувати, що у закладі освіти створено міцну основу для реалізації патріотичного виховання на всіх рівнях шкільного життя. Системність роботи з формування мовного середовища, виховання поваги до державних символів, залучення учнів до громадянської активності, підтримка творчих ініціатив і профілактика поведінкових ризиків забезпечують цілісний розвиток учнівської молоді в душі любові до України та готовності брати участь у її розбудові. Разом із тим, подальше вдосконалення патріотичного виховання має передбачати

осучаснення форматів роботи, розширення можливостей для учнівського самовираження, зміцнення співпраці з громадським сектором та розвиток ініціативності й відповідальності школярів як активних громадян сучасного суспільства.

КУЛЬТУРОТВОРЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Культуротворча діяльність є невід'ємною складовою формування всебічно розвиненої особистості та важливим чинником створення підтримуючого освітнього середовища. Моніторинг стану культуротворчого напрямку в школі освіти дозволяє оцінити ефективність застосовуваних форм і методів виховної роботи, а також виявити напрями для подальшого вдосконалення.

Результати анкетування учнів 4-х, 8-х і 10-х класів, їхніх батьків та педагогічних працівників дозволяють зробити узагальнений висновок про стан культуротворчої діяльності в освітньому закладі. В першу чергу слід відзначити, що школа проводить системну роботу, спрямовану на розвиток пізнавальної активності, формування творчого потенціалу учнів, популяризацію патріотичних цінностей та активну взаємодію з батьківською спільнотою.

Серед сильних сторін культуротворчої роботи варто виділити активне використання інтерактивних методів навчання. Значна частина опитаних учнів вказує на наявність парної та групової роботи під час уроків: понад 70% учнів 8-х класів та близько 60% десятикласників зазначили, що їм цікаво працювати в команді. Учні активно залучаються до дискусій, дебатів, написання творчих робіт, що сприяє розвитку критичного мислення, навичок аргументації та вмінню працювати в колективі. За даними опитування, понад половина учнів брала участь у дебатах або дискусіях, при цьому 54,79% восьмикласників відзначили, що їхню думку уважно вислуховують.

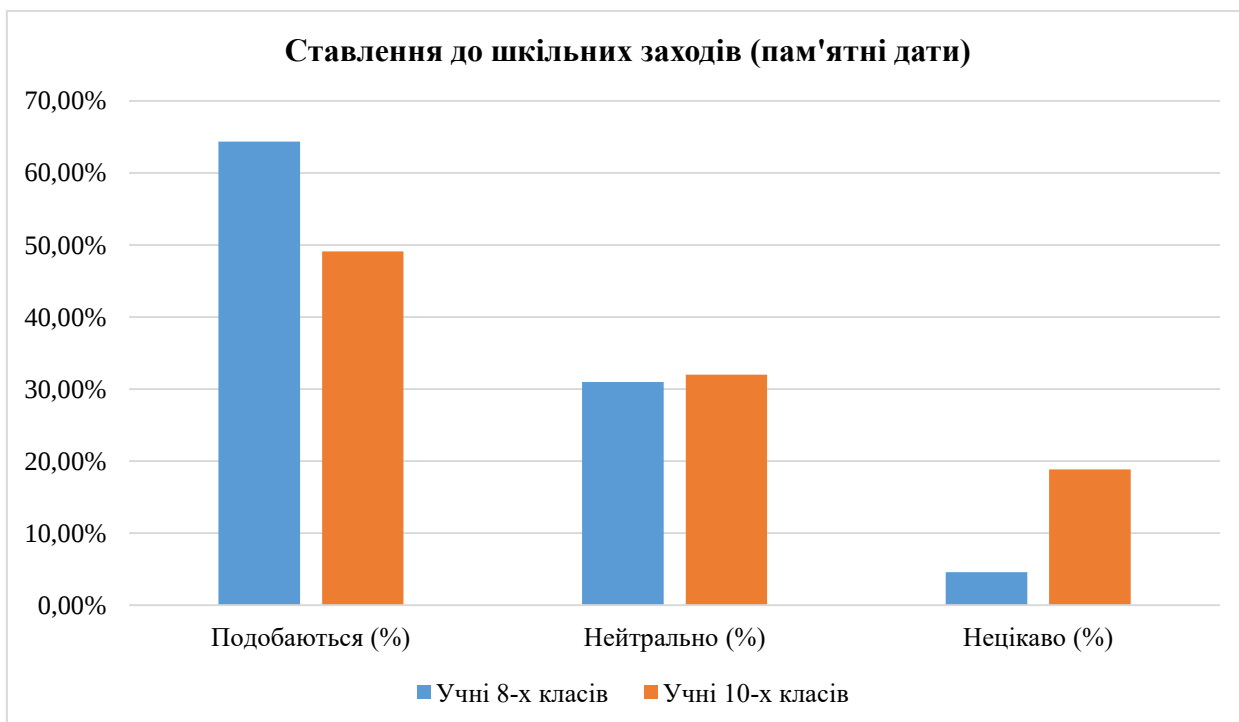
Важливою складовою культуротворчої діяльності є забезпечення доступу учнів до бібліотечних ресурсів та Інтернету. Більшість учнів 8-х і 10-х класів вказали, що шкільна бібліотека задовольняє базові освітні потреби, проте майже третина з них відзначила обмежений доступ до сучасної літератури та необхідність оновлення книжкового фонду. Бібліотека використовується як місце для самостійної підготовки, однак 27-35% учнів висловили побажання розширити доступ до електронних ресурсів, що вказує на актуальність модернізації інформаційного середовища школи.

Наукові гуртки, спортивні секції та мистецькі студії відіграють значну роль у розвитку пізнавальних та творчих інтересів учнів. Близько 40% опитаних

активно беруть участь у гуртках та секціях, зокрема в інтелектуальних змаганнях, спортивних секціях та концертах. Найбільше зацікавлення серед десятикласників викликають інтелектуальні змагання (25,42%) та спортивні секції (23,73%). Серед восьмикласників помітною є зацікавленість походами, екскурсіями, відвідуванням музеїв і театрів, що понад 50% учнів визнали ефективними формами роботи.

Організація шкільних заходів до важливих історичних і культурних подій також має позитивну оцінку серед учнів. Більшість позитивно сприйняли заходи до Шевченківських днів, пам'яті жертв Голодомору, Дня Соборності України та інших пам'ятних дат. Зокрема, 64,38% восьмикласників і 49,15% десятикласників зазначили, що такі заходи їм подобаються. Прикладами успішних заходів стали тематичні виставки, театралізовані постановки, історичні екскурси та майстер-класи.

Категорія	Подобаються (%)	Нейтрально (%)	Нецікаво (%)
Учні 8-х класів	64,38%	31%	4,62%
Учні 10-х класів	49,15%	32%	18,85%

Школа активно сприяє розвитку творчого потенціалу учнів через організацію конкурсів, олімпіад, турнірів, виставок дитячих робіт. Близько 35-40% учнів брали участь у шкільних і позашкільних конкурсах, що свідчить про

системність цієї роботи. Суттєвим є те, що 47,95% восьмикласників і 57,63% десятикласників вказали на можливість спілкування з волонтерами, громадськими активістами та учасниками бойових дій, що сприяє формуванню громадянської свідомості та патріотичних почуттів.

Спостереження, проведене під час позаурочних заходів, засвідчило, що учні демонструють високу зацікавленість у мистецьких проєктах і тематичних виставках. Члени батьківського комітету у фокус-групі наголосили на необхідності ширшого інформування про наявні гуртки та активностей, зокрема через класні чати, оголошення і зустрічі з координаторами проєктів.

Разом із тим, результати анкетування виявили певні проблемні аспекти, що потребують удосконалення. Частина учнів (близько 15-20% у кожній віковій категорії) зазначили, що не брали участі у жодних гуртках чи секціях. Це може свідчити про недостатню привабливість запропонованих заходів, незручний розклад занять або обмежену інформованість учнів щодо можливостей позаурочної діяльності. Серед старшокласників також зафіксовано певну байдужість до шкільних заходів: 18,64% десятикласників визнали, що їм не цікаво брати участь у позаурочних заходах або що вони їх уникають.

Одним із викликів залишається залучення батьків до роботи гуртків, організації екскурсій, подорожей і турнірів. Хоча 55,32% батьків підтвердили свою активну участь, 24,11% зазначили, що їхня участь обмежувалася лише обговоренням подій без реальної допомоги. Це вказує на потребу активнішої комунікації між педагогами та батьками щодо важливості їхньої залученості до культуротворчого процесу.

Актуальною є також проблема нерівної залученості учнів до учнівського самоврядування. Лише 22-30% опитаних учнів брали участь у виборах до органів самоврядування, що вказує на необхідність додаткового стимулювання ініціативності та лідерства серед школярів.

Щодо взаємодії з іншими навчальними закладами або іноземними партнерами, опитування показало, що такі контакти підтримуються епізодично: лише 26,03% восьмикласників і 22,03% десятикласників повідомили про участь у спільних заходах або проєктах. Це свідчить про потребу активізації зовнішньої співпраці, зокрема участі в міжнародних програмах обміну, спільних культурних

чи наукових проєктах.

Поглиблений аналіз показав також нерівномірність використання інтерактивних методів навчання у різних предметних галузях. Близько 28% десятикласників зазначили, що робота в парах і групах проводиться не систематично, а епізодично, причому інтерактив переважає на уроках гуманітарного циклу і рідше застосовується на уроках природничо-математичних дисциплін. Це свідчить про потребу ширшого запровадження інтерактивних методів у всіх сферах навчання.

Ще однією проблемою є недостатня оновленість бібліотечного фонду. 33% старшокласників вказали на обмеженість сучасної літератури, особливо науково-популярної і художньої. Відсутність належних умов для роботи в Інтернеті через бібліотечну мережу обмежує можливості самостійної дослідницької діяльності учнів.

Низька зацікавленість частини учнів у гуртковій діяльності також потребує уваги. Близько 18-22% учнів 8-х і 10-х класів або не знали про існуючі гуртки, або не виявляли до них інтересу, що може бути наслідком як недостатньої популяризації, так і невідповідності запропонованих напрямків інтересам старшокласників.

Окремої уваги потребує також питання мотивації учнів до участі у конкурсах та олімпіадах. За результатами анкетування, лише близько 30% десятикласників брали участь у таких заходах регулярно, тоді як інші вважають їх надто складними або формальними.

Таким чином, попри численні успіхи школи в галузі культуротворчої діяльності, виявлені аспекти, які потребують вдосконалення і розвитку, дозволяють окреслити конкретні напрями подальшої роботи.

Рекомендації

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Підтримувати участь школи у культурно-освітніх програмах. – Співпрацювати із закладами культури (музеї, театри, виставки).	постійно
Заступник з навчально-виховної роботи	– Координувати залучення учнів до гуртків, наукових товариств, творчих студій.	постійно

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
	– Інтегрувати культурні елементи у навчальні програми.	актуалізація щороку
Заступник з виховної роботи	– Планувати культурні заходи (вечори, літературні зустрічі, театральні постановки тощо).	постійно
Психолог	– Підтримувати культурні ініціативи як засіб розвитку емоційної виразності. – Проводити тренінги самовираження через творчість.	2 тренінги на рік
Педагог-організатор	– Організовувати шкільні фестивалі, виставки мистецтв, конкурси.	постійно
Соціально-психологічна служба	– Аналізувати потреби учнів у творчій реалізації. – Сприяти залученню менш активних учнів до гуртків.	раз на рік
Класні керівники	– Залучати учнів до участі в культурних заходах класу і школи.	постійно
Педагогічні працівники	– Інтегрувати елементи культурної освіти на уроках. – Підтримувати обговорення художніх творів.	постійно
Бібліотекар	– Організовувати тематичні виставки літератури з мистецтва і культури. – Проводити літературні читання, заходи за інтересами.	щомісяця постійно
Учні	– Брати активну участь у культурному житті школи. – Створювати власні творчі проекти.	постійно
Батьки	– Підтримувати культурні ініціативи дітей. – Сприяти відвідуванню культурних заходів поза школою.	постійно

Висновок. Освітнє середовище закладу демонструє високий рівень культуротворчої активності, забезпечуючи розвиток пізнавальних інтересів, творчого потенціалу та громадянської свідомості учнів. Використання інтерактивних методів, участь у позаурочних заходах і підтримка співпраці з батьками формують цілісну й підтримуючу атмосферу. Попри окремі виявлені аспекти, що потребують удосконалення, заклад має усі необхідні передумови для подальшого зміцнення культуротворчого простору та розвитку особистості учня як активного громадянина сучасного суспільства.

ВІДКРИТЕ (ІНКЛЮЗИВНЕ) СЕРЕДОВИЩЕ

Однією з важливих складових ефективного функціонування освітнього закладу є побудова довірливого, відкритого та співпрацюючого середовища між адміністрацією, педагогами, учнями та їхніми батьками. Моніторинг комунікаційних процесів, рівня участі у прийнятті рішень, ставлення до прав учасників освітнього процесу та інтеграції інклюзивних практик дає можливість оцінити ступінь згуртованості шкільної спільноти та визначити напрямки для подальшого вдосконалення. Анкетування батьків, учнів і педагогів дозволило отримати комплексне бачення поточного стану розвитку партнерської взаємодії у закладі освіти.

Аналіз результатів анкетування учасників освітнього процесу свідчить про високий рівень відкритості керівництва навчального закладу до діалогу та співпраці. Понад 65,96% батьків зазначили, що адміністрація школи відкрита до спілкування, чує учасників освітнього процесу, знаходить час для обговорення проблемних питань, ще 31,21% оцінили цю відкритість радше позитивно. Лише 2,13% респондентів обрали відповідь «радше ні», а 0,71% – «ні», що свідчить про незначну частку незадоволених. Підтвердженням високого рівня співпраці є й те, що 80,14% опитаних батьків вважають, що класний керівник враховує їхні пропозиції, ще 17,73% оцінюють це як радше позитивне явище. Лише 1,42% батьків зазначили «радше ні», і лише 0,71% – «ні», що свідчить про загальну підтримку педагогічною спільнотою ідей співпраці з родинами учнів.

Відкритість керівництва до спілкування (за оцінкою батьків)

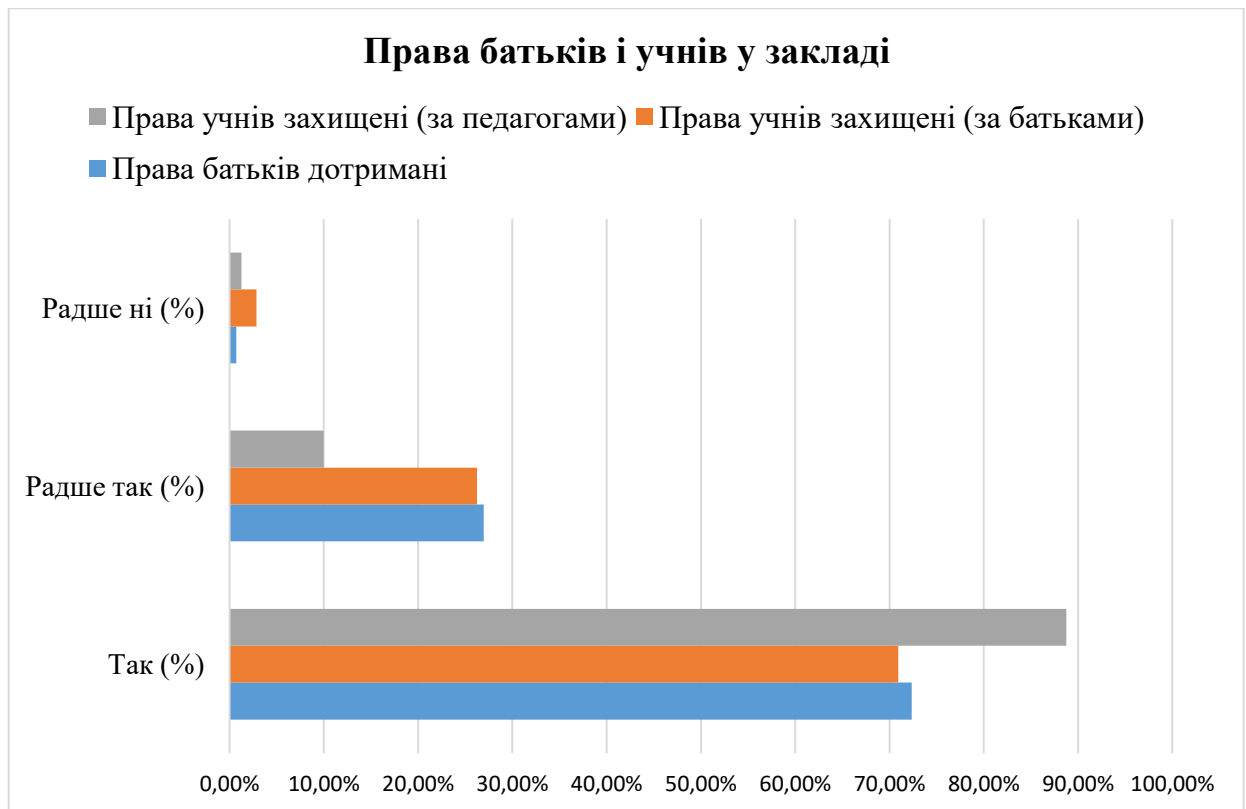
Відповідь	%
Так	65,96%
Радше так	31,21%
Радше ні	2,13%
Ні	0,71%

Атмосфера довіри всередині закладу освіти також проявляється у можливості вільного висловлення думки. 77,3% батьків заявили, що без побоювань можуть висловлювати власну думку, навіть якщо вона не збігається з позицією класного керівника чи адміністрації, ще 19,15% обрали варіант «радше так». Важливо підкреслити, що права батьків як учасників освітнього процесу визнаються і захищаються у школі: це підтвердили 72,34% опитаних, ще 26,95% дали відповідь «радше так», тоді як лише 0,71% висловили сумнів щодо дотримання цих прав. Також 70,92% респондентів упевнені, що права учнів захищені, а 26,24% вважають, що радше так, що ще раз засвідчує загальний рівень правової захищеності в шкільному середовищі.

Права батьків і учнів у закладі

Питання	Так	Радше так	Радше ні
Права батьків дотримані	72,34%	26,95%	0,71%
Права учнів захищені (за батьками)	70,92%	26,24%	2,84%
Права учнів захищені (за педагогами)	88,75%	10%	1,25%

Педагогічні працівники також демонструють позитивну оцінку атмосфери відкритості: 83,75% вважають керівництво закладу відкритим до діалогу, ще 16,25% оцінили ситуацію як радше позитивну. Показовим є те, що 65% педагогів вважають, що без побоювань висловлюють власну думку навіть тоді, коли вона не збігається з позицією керівництва, ще 30% обрали варіант «радше так», що свідчить про довіру і взаємоповагу в комунікації між усіма рівнями управління. Крім того, 88,75% педагогів зазначили, що права учнів у закладі захищені, що додатково підкреслює стабільність освітнього середовища.

Важливим аспектом є також висока повага до прав батьків з боку адміністрації та педагогів: 91,25% вважають, що права батьків поважаються повною мірою, ще 7,5% оцінили ставлення як радше позитивне. Стосовно підтримки ініціатив педагогів адміністрацією закладу: 67,5% респондентів відповіли позитивно, ще 23,75% оцінили підтримку як регулярну у більшості випадків. Лише 3,75% вказали, що підтримка здійснюється епізодично без спротиву, і 5% важко визначили свою позицію.

Аналіз рівня згуртованості спільноти також показує позитивну тенденцію: 66,25% педагогічних працівників відзначили, що заклад освіти як спільнота педагогів, учнів та батьків згуртована розумінням спільної мети, ще 32,5%

вважають, що радше так. Це свідчить про наявність єдиних ціннісних орієнтирів серед усіх учасників освітнього процесу.

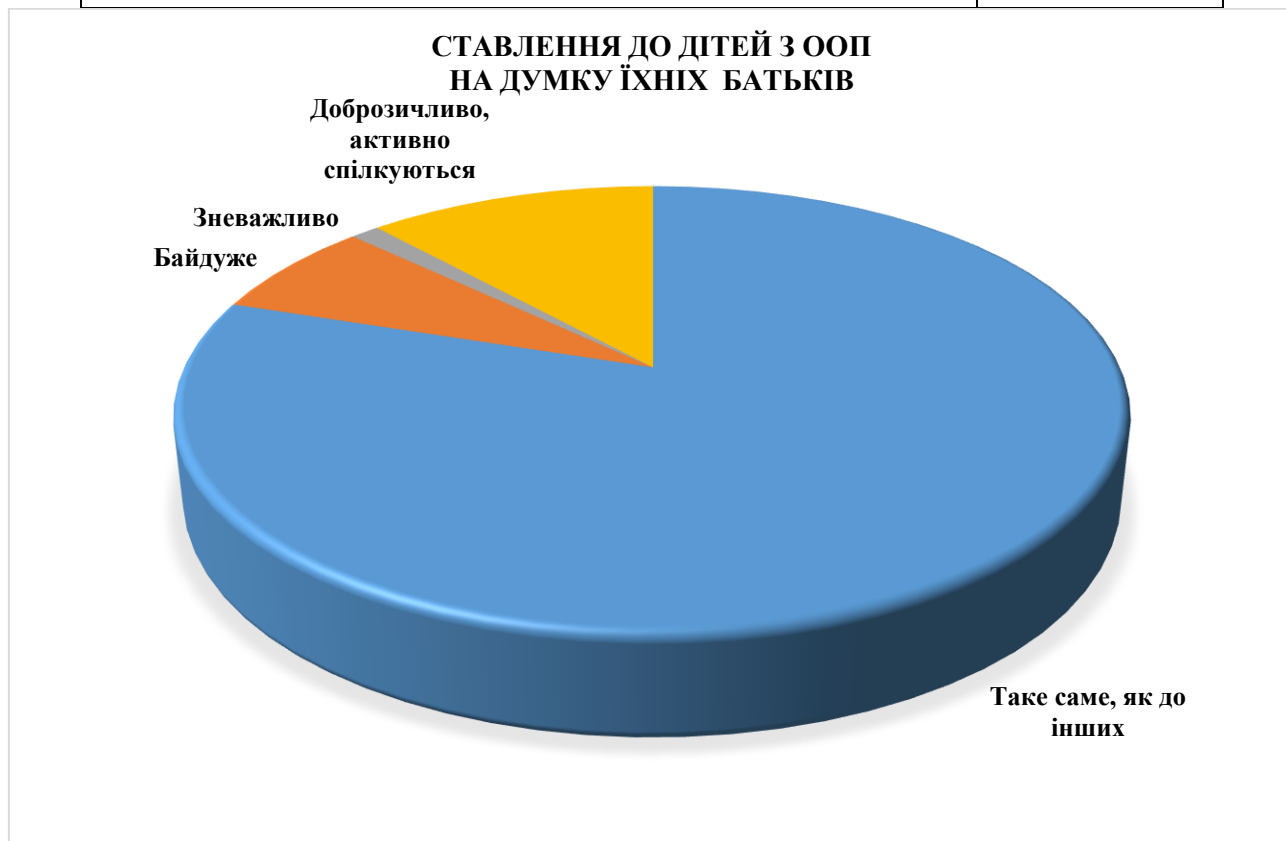
Щодо участі педагогічних працівників у розробці ключових документів закладу освіти, дані свідчать про високу залученість: у створенні стратегії розвитку закладу брали участь 73,75% педагогів, у процедурі внутрішньої системи забезпечення якості освіти – 45%, у складанні річного плану роботи — 80%, освітньої програми – 70%, виховної програми – 60%, правил внутрішнього розпорядку – 53,75%. Лише 5% працівників вказали, що не брали участі в розробці жодного документа. Водночас залучення батьків до розробки шкільних документів є менш активним: участь у розробці стратегії закладу відзначили 16,31% батьків, річного плану роботи батьківського самоврядування – 14,18%, освітньої програми – 5,67%, виховної програми – 17,73%, правил поведінки учнів – 20,57%. Водночас 67,38% батьків повідомили, що не брали участі у створенні жодного документа, що вказує на потенціал для посилення співпраці в цій сфері.

Інформування учасників освітнього процесу про діяльність закладу відбувається через різні канали: 28,37% дізнаються новини на спільних зборах, 36,88% – під час річного звіту директора, 19,15% – через офіційні документи і сайти, 33,33% – на годинах класного керівника, учнівських і батьківських зборах, з місцевої преси. Також 26,95% отримують інформацію із соціальних мереж через дописи педагогів, батьків і учнів, а 29,79% – безпосередньо через комунікацію з класними керівниками. Лише 1,42% вказали, що доводиться самотійно розпитувати, оскільки публічної інформації бракує.

У контексті інклюзивного середовища ставлення до дітей з особливими освітніми потребами загалом є позитивним. Близько 48,3% батьків вказали, що ставлення їхніх дітей до учнів з ООП таке саме, як до інших учнів, 7,09% відзначили, що діти активно спілкуються і тягнуться до однокласників з особливими потребами. Лише незначна частина вказала на байдужість (4,26%) або зневажливе ставлення (0,71%). Водночас 39,72% респондентів зазначили, що у їхніх класах дітей з ООП немає.

Ставлення до дітей з ООП серед батьків

Відповідь	%
Таке саме, як до інших	48,30%
Байдуже	4,26%
Зневажливо	0,71%
Доброзичливо, активно спілкуються	7,09%
У класі немає дітей з ООП	39,72%

Під час опитування учнів 71,84% школярів відповіли, що ставляться до дітей, які відрізняються від інших, так само, як і до всіх інших однокласників. Лише 23,30% визнали, що іноді жартують із таких дітей, і 4,85% відзначили випадки образ серед учнів, що вказує на потребу посилення роботи зі сформування толерантності і культури поваги в колективі.

Щодо співпраці зі школами–партнерами та іноземними закладами освіти, 26,03% учнів відповіли, що неодноразово брали участь у спільних заходах, 34,25% вказали на існування окремих контактів, 13,7% зазначили про особисте спілкування між окремими учнями. Разом з тим 8,22% повідомили про відсутність зв'язків між школами, а 9,59% зауважили, що були організовані обміни візитами.

Під час індивідуального інтерв'ю практичний психолог зазначив, що

більшість учнів охоче беруть участь у заходах з інклюзивної тематики, однак у класах, де навчаються діти з ООП, все ще виникають окремі випадки нерозуміння, що пояснюється низьким рівнем знань про особливості таких дітей серед їхніх однолітків. Він наголосив на потребі у регулярних роз'яснювальних годинах з емпатії та взаємоповаги.

Заступник директора з виховної роботи підкреслила, що школа забезпечує технічні умови для інклюзивного навчання (наявність асистентів, адаптованих/модифікованих програм), однак визнає потребу у більш активному залученні батьків до процесу адаптації.

У фокус-груповому інтерв'ю батьки учнів з ООП висловили вдячність за індивідуальний підхід, водночас звернули увагу на необхідність більшої відкритості класних колективів. Представники учнівського самоврядування заявили, що готові ініціювати шкільні проєкти, спрямовані на популяризацію інклюзивності.

Спостереження, проведене під час позаурочних заходів і змін, показало толерантне ставлення учнів до дітей з ООП у більшості класів. Водночас у старших класах зафіксовано окремі випадки відсторонення, що свідчить про потребу в додатковій профілактичній роботі.

Рекомендації

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Директор	– Проводити відкриті зустрічі, слухання, звітування про діяльність школи. – Забезпечити доступність інформації про політики і рішення.	постійно
Заступник з навчально-виховної роботи	– Забезпечити оперативний зворотний зв'язок із учнями та батьками. – Інформувати про зміни у програмах, заходах. – Забезпечити відкритість інформації про гуртки, заходи, традиції школи.	постійно
Заступник з виховної роботи	– Залучати батьків до позаурочної діяльності.	постійно
Заступник з господарської частини	– Інформувати про стан матеріальної бази, ремонту, покращення умов.	постійно
Психолог	– Поширювати інформацію про доступні форми психологічної допомоги. – Організовувати дні відкритих консультацій.	постійно 2 рази на рік

Відповідальний	Рекомендації	Термін виконання
Педагог-організатор	– Поширювати інформацію про учнівські ініціативи через шкільні новини.	постійно
Соціально-психологічна служба	– Збирати фідбек учнів і батьків через анкети, обговорення.	2 рази на рік
Класні керівники	– Регулярно інформувати батьків про навчальні досягнення і участь учнів.	постійно
Педагогічні працівники	– Бути відкритими до зворотного зв'язку від учнів і батьків. – Заохочувати висловлення пропозицій щодо удосконалення.	постійно
Бібліотекар	– Організовувати дні відкритих дверей бібліотеки. – Інформувати про нові надходження ресурсів.	2 рази на рік щомісяця
Учні	– Брати участь у шкільних обговореннях, зборах. – Пропонувати ідеї для покращення школи.	постійно
Батьки	– Брати активну участь у шкільних заходах. – Підтримувати співпрацю зі школою.	постійно

Висновок. Результати опитування свідчать про те, що у закладі освіти сформоване відкрите, підтримуюче середовище, де керівництво закладу проявляє високий рівень доступності та готовності до діалогу. Більшість батьків і педагогічних працівників високо оцінюють можливість вільно висловлювати власні думки, пропонувати ініціативи і брати участь у шкільному житті. Права всіх учасників освітнього процесу загалом визнаються і захищаються. Попри високий рівень співпраці, залишається потенціал для активнішого залучення батьків до розробки стратегічних і виховних документів закладу та розширення участі учнів у проектах міжнародної співпраці. Інклюзивне середовище демонструє загалом толерантне і доброзичливе ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, хоча окремі випадки байдужості чи непорозуміння вказують на необхідність посилення профілактичної роботи у сфері виховання культури взаємоповаги серед учнів.

ВИСНОВКИ

БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. Аналіз результатів показує, що в закладі освіти в цілому створено безпечне середовище, яке сприяє фізичному комфорту та психологічному благополуччю учасників освітнього процесу. Учні відзначають доброзичливу атмосферу у класах, наявність системи підтримки та високий рівень довіри до вчителів. Разом із тим, окремі респонденти вказують на потребу посилення роботи з профілактики ризикованої поведінки та забезпечення інформаційної безпеки.

СЕРЕДОВИЩЕ, СПОВНЕНЕ ДОВІРИ. Результати опитувань учнів, батьків і вчителів свідчать про загалом позитивну динаміку довіри у шкільному середовищі. Школа сприяє формуванню важливих цінностей – відповідальності, чесності, впевненості в собі. Особливо сприятлива атмосфера спостерігається в початкових класах, де наявний високий рівень взаємопідтримки серед учнів. Більшість опитаних позитивно оцінюють взаємини з учителями та справедливість оцінювання. Водночас у старших класах відзначено потребу в поглибленні комунікації між учнями й педагогами.

ДЕМОКРАТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. У школі сформовано достатньо високий рівень демократичної культури. Учні мають можливість вільно висловлювати думки, брати участь у прийнятті рішень через органи самоврядування. Дотримання прав дитини та залучення батьків до шкільного життя є вагомими перевагами закладу. Разом з тим, доцільно посилити участь представників учнівського самоврядування в стратегічному плануванні та систематизувати зворотний зв'язок між учнями та адміністрацією.

ПАТРІОТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. Школа має стійку основу для реалізації патріотичного виховання. У системній роботі помітні зусилля щодо формування українськомовного середовища, шанобливого ставлення до державних символів, розвитку громадянської активності. Участь учнів у проєктах, присвячених історії та культурі України, а також у волонтерських ініціативах сприяє формуванню національної ідентичності. Доцільно розширити співпрацю з громадськими організаціями та закладами культури.

КУЛЬТУРОТВОРЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ. Освітнє середовище школи

підтримує розвиток творчого потенціалу та громадянської свідомості учнів. Успішно використовуються інтерактивні методи навчання, організовуються позаурочні заходи, активно співпрацюють учителі та батьки. Разом з тим, потребують удосконалення механізми підтримки індивідуальних творчих ініціатив учнів та рівномірного залучення усіх класів до культурно-мистецьких подій.

ВІДКРИТЕ (ІНКЛЮЗИВНЕ) СЕРЕДОВИЩЕ. У школі сформоване відкрите та підтримуюче середовище, де керівництво є доступним до діалогу, а учасники освітнього процесу можуть вільно висловлювати думки та пропонувати ініціативи. Високо оцінюється рівень співпраці між педагогами, батьками та адміністрацією. Інклюзивне середовище загалом функціонує ефективно, хоча окремі випадки непорозуміння у ставленні до дітей з ООП вказують на необхідність посилення виховної роботи з формування культури взаємоповаги.